

Biuro Redakcji „Dziennika Polskiego” Plac Marjański...
Przedpłata wynosi we Lwowie rocznie 18 zł...
Z przesyłką pocztową w państwie austriackim...

DZIENNIK POLSKI

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują we Lwowie:
Biuro Administracji „Dziennika Polskiego”...
Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 6 centów...
Prywatna Korespondencja 1 zł...

Numer kosztuje 6 centów
Rękopisów Redakcja nie zwraca
Telefon Redakcji 171.

wychodzi codziennie niewyłączając niedziel i świąt o 8. rano.

Fundacja im. Tadeusza Kościuszki.

Lwów 24. kwietnia.
I.

Przed tygodniem zamieściliśmy na tem miej-
scu odezwę ścisłego komitetu fundacji im.
Tad. Kościuszki, która bez wątpienia znalazła
żywy oddźwięk w umysłach i sercach ogółu
polskiego. Mysł przewodnią, która grono najpo-
ważniejszych obywateli-patriotów naszych — acz
ludzi odmiennych nieraz poglądów politycznych —
skupiła pod jednym sztandarem ka wspólnie pra-
cy, poczęta została w odczuwaniu przez cały
naród polski pragnienia, aby setną rocznicę roz-
gromu okropnego Ojczyzny zaznaczyć w jej dzie-
jach, ku nauce i przykładowi dla potomnych
pokoleń, w sposób równie roztoczny, jak dla te-
razniejszej i przyszłej egzystencji naszej pozy-
teczny i dobroczynny. Zaniedbano tedy bez wa-
żności demonstracyi, mając oczywiście na wzglę-
dzie głównie owo straszne położenie braci na-
szych pod zaborem carskim; nakazano umilk-
nąć zakrwawionym jeszcze sercom i odradzono
żałoby narodowej — nader słuszne podając tego
pobudki, że żałoba musi się przecieć po umar-
łych, a Polska żyje i żyć będzie, — a
natomiast zgodzono się jedynomyślnie na jedno:
na godne odczucie pamięci jednego z najwię-
kszych bohaterów Polski, Tadeusza Kościuszki,
który właśnie w najcięższych chwilach agonji
politycznej państwa Jagiellonów, stanął na czele
narodu i krwią własną tak dobrze, jak krwią
szlachty, mieszczaństwa i ludu, wylała spolem
na polach walki rozpaczywiej z Moskwą, zapisał
nie wyszły nigdy protest przeciw gwałtom i
rozbojom białych carów, użył hojnie głębi
duchową dla przyszłego odrodzenia się Ojczy-
zny naszej.

A skoro raz imię drogie i święte wielkiego
Naczelnika wymówione zostało, to czyż dziwnie,
że serca wszystkich zwróciły się niezwłocznie
do tych maluczkich, których On tak ukochał
był w swym życiu całym, którzy nagmi reka-
mi zdobywali dla swego ubóstwanego Naczelni-
ka armaty moskiewskie, którzy do dzisiaj dnia
pielegnują i po wiek wieków pielegnować będą
imię jego w serdecznej swej pamięci? Nie mo-
gło stać się inaczej. Pragnąc w tę setną roczni-
cę złożyć hołd wielkopomyślnemu Kościuszce,
pozostawało uczynić jedno jedynie: stworzyć instytucję
dla ludu polskiego, która stałaby się
dlań nie wyszechającym nigdy źródłem karmy
duchowej; instytucję, siłąjącą celom oświa-
ty tego ludu.

Skierowana raz na te rozumne i piękne try
mył patriotów naszych, powołała tedy do życia
akcję fundacyjną im. Kościuszki, której krokiem
pierwszym była wspomniana w wstępie odezwa.
Ponownie powtarzamy, że nie wątpimy ani przez
chwilę o skutkach materialnych tej odeszwy. Jak-
kolwiek temperament i zapal polski porówny-
wany bywa przez niechętnych nam historyków
odnoszonościom do buchającego wysoko, lecz i ry-
chło omdlewającego ogniem słoniarni — to je-
dnak twierdzimy, że minęły chyba bezpo-
wrotnie te czasy, kiedy gorączkowemu rzutami
wprawiliśmy Europę w zdumienie, i taką kry-
tykę — jak przytoczona — sobie niemi zapra-
cowywały za granicą, we własnym natomiast do-
mku pogłębiając przepaść niedoli i ubóstwa...
Dziś wyrzekamy się wszelkiej demonstracyi bezcelo-
wych, a ów furor iście polski, chowamy w ser-
cach na sposobną chwilę... Dziś umiemy nie-
jednokrotnie się uśmiechać nawet, choć żył nas
dławiła, umiemy na dzień serc króć zale i uczu-
cia pomsty; dziś pragniemy jeno w skupieniu du-
cha pracować realnie dla przyszłości Ojczyzny,
dziś pamiętamy wszyscy, że paulatim summa
peñitur! I dla tego wierzymy święcie, że fundacja
im. Kościuszki, acz z wolna, urosnie prze-
cież w niedalekiej przyszłości do imponujących
rozmiarów i znacznie bogostawieństwa oświaty
rozlewać strugami pełnymi na głowy naszego
ludu.

O środki dla tej fundacji nie troskamy się
przeto.

Inna natomiast troska powinna już teraz
saprzątać umysły nasze bez przerwy — choćbyśmy
mieli narazić się o pesymistów niezliczonych na
sarsut, że „łowimy ryby przed niewodem”.
Oto całkiem naturalnie odzywać się musi pyta-
nie, jaki kierunek najroztropniejszy i najpoży-
teczniejszy nadać tej przyszłej ofierze ogółu
polskiego, w jaki sposób roztoczny, a wydany
szbudować ołtarz dla oświaty ludowej? Radzi-
byśmy bardzo, aby dyskusja na ten temat
wszechstronnie została zarwany w prasie naszej
wielkich odcieni, jak w rozmowach prywatnych i
naradach publicznych. Żywa bowiem i czysta
wymiana „słów” w tej mierze, osiągnię niechybnie
korzyść podwójną: przedniej czy później wyłoni
się projekt istotnie rozsądny i praktyczny, gdyż
ugruntowany na doświadczeniach i siłach intelek-
tualnych tysięcy; następnie zaś strona finan-
sowa fundacji, nieschodzącej z ust tysięcy, zy-
skiwając będzie ustawicznie na środkach mate-
rialnych. Płynąc będą łatwiej składki choćby
grasowe, które — da Bóg — urosną z cza-
sem do kroci.

Z prawdziwą też radością ujrzeliśmy temi
dniami skromną rozmiarami, lecz treściwą swoją
wcale bogatą broszurkę p. t. „Żałoba narodowa
i możliwe czyny dla ludu, pod wezwaniem Ta-
deusza Kościuszki”. — Nawiasowo dodamy je-
szcze, że dochód z rozsprzedaży (cena 20 ct.),
przeznaczony autor, ukrywający się pod literą
„K”, na rzecz fundacji im. Kościuszki, — Owóż
w niej poruszone są dwa projekty: oba zmierz-
ające do podniesienia duchowego poziomu kmio-
ków polskich. Pierwszy z nich mówi „o racho-
mnych uniwersytetach ludowych”, drugi o „mu-
zeach prowincjonalnych”.

Oba pomysły posiadają istotnie tyle szcze-
gółów penetynych, a przedstawione są przez
autora broszury z tak gruntowną znajomością
przedmiotu, że zasługują w całej pełni, abymy
poświęcili ich omówieniu znaczenie więcej miejsca,
ażeliż to byłoby nam teraz możebnem jeszcze.
Więc do broszury pana K. powrócimy w na-
stępnym artykule.
Stan. Woynarowski.

Archidiecezja mohylewska

Z powodu nominacji arcybiskupa i metro-
polity Kozłowskiego, petersburski Kraj
zamieszcza wzmiankę historyczną o archidje-
cezi mohylewskiej, która i dla naszych czytel-
ników będzie interesująca.
Historja archidiecezji mohylewskiej jest na-
stępująca. Carowa Katarzyna II. ukazała z dnia
14. grudnia 1772 roku, utworzyła biskupstwo —
białoruskie. Trudno było na razie o kandydata
na tę stolicę, za staraniem jednak i namową
biskupa wileńskiego Masalskiego, ks. Siostrzen-
cewicz, podówczas kanonik wileński, oświadczył
gotowość do objęcia takowej: jakoż uzyskawszy
przez króla Stanisława Augusta godność biskupa
tytułarnego Mallefkiego (in Mallo), w roku
1773 przybył do Mohylowa, przeznaczony w
ukazie na miejsce zamieszkania biskupa biało-
ruskiego — i tu w zastępstwie właściwych bi-
skupów, sprawować począł rzady pasterskie.

Uptętyo tak lat 10. Rozpoczęte w tym cza-
sie rokowania pomiędzy stolicą apostolską i rzą-
dem carowej w kwestji uregulowania sprawy za-
równo samej diecezji, jako też i jej biskupa, mia-
ły wreszcie ten skutek, że Pius VI. zgodził się
na zatwierdzenie diecezji, a nawet podniesienie
jej do godności archidiecezji, z mianem
mohylewskiej; po długich następnie deba-
tach, co do osoby przyszłego arcybiskupa, pa-
pież zgodził się i na nominację przedstawionego
przez carowę — Siostrzencewicza. Dokonanie
erekcji nowej archidiecezji polecił bawięcemu w
Warszawie nuncjuszowi Archetti'emu. Ten, po
przybyciu do Petersburga (dnia 13. czerwca
1782 roku) i po zbadaniu sprawy, rozpoczął od-
powiednią pracę. Mohylew uznaczony został za
stolicę dla archidiecezji odpowiednią, przyczem
na archidiecezję przeznaczono kościoł Wniebo-
wzięcia Najśw. Marii Panny, należący do Kar-
melitów, klasztor zaś oddano na seminarjum
Utworzono kapitułę z 8 członków, dodano nadto
czterech kanoników honorowych, uposażenie bi-
skupa już przedtem, ukazem ze stycznia 1782
roku określone, miało wynosić 10.000 rubli sr.
Arcybiskupowi dodano do pomocy dwóch su-
fraganów. Po załatwieniu tych i innych,
do erekcji archidiecezji należących punktów,
wreślił Archetti nowemu arcybiskupowi i metro-
policie paljusz, a wraz z nim jurysdykcję nad
wszystkimi katolikami obrządku łacińskiego i
Ormianami, w państwie rosyjskiem pozostającymi.
Bulla papieska, potwierdzająca utworzenie
archidiecezji mohylewskiej, nosi datę 8. (19.)
grudnia 1783 roku. Linja graniczna archidiecezji,
począwszy od ujścia Dźwiny, szła korytem
w górę tej rzeki aż do Potocka, za Potockiem
zaczynała się na południe prawie wprost do Ro-
haczewa nad Dnieprem, następnie szła z biegiem
Dniepru do Kremienyżu, tu zwracała się na
zachód po linię graniczną kraju „noworozyjskie-
go” ku rzecze Boh — o! wchodził zaś archidje-
cezia mohylewska nie znała prawie granic. Gdy
nowe a znaczne prowincje przybyły pod pa-
nowanie Rosji, okazała się potrzeba nowego okre-
ślenia granic archidiecezji. Nuncjusz przeto war-
szawski Litt, który przeniósł się do Petersburga,
otrzymałszy od papieża odpowiednie polecenie
i władzę, urządził hierarchie katolicką pod
berłem rosyjskiem w ten sposób, że do arcybi-
skupstwa mohylewskiego dołączył część gubernji
kijowskiej, (która po roku 1783 należała do bi-
skupstwa kijowskiego), oraz część Białorusi,
która należała do diecezji wileńskiej — biskup-
stwa zaś wileńskiego, łuckiego i żmudzkiego (?), napre-
dno do arcybiskupa lwowskiego zależne, nadto
jeszcze pięć biskupstw, mińskie — z pod u-
przedniej władzy wyjął i pod zależność kanoni-
czną arcybiskupowi metropolie mohylewskiemu
oddal. Dokonał dnia 15. grudnia 1798 roku
bulę: *Maaximis unidque pressi doloribus*.

W tym czasie archidiecezja liczyła wien-
nych 350 tysięcy, duchowieństwa świeckiego 286,
zakonnego 378, kościołów 204, klasztorów 62.
Po roku 1798 granice archidiecezji niejednokro-
tne jeszcze ulegały zmianie. Tak, w roku 1807
przybył obwód (archidjakoat) białostocki, w r.
1809, na lat kilka, obwód tarnopolski, w r. 1812
Besarabia, z wyjątkiem Chocimia i Kiszyniewa —
dodatki te jednak nie miały sankcji kanonicznej.
W roku wreszcie 1856 bisk. Hobeński, z dele-
gacji stolicy apost. dokonał nowego rozgranicze-
nia diecezji, przyczem archidiecezja mohylewska
nieco została uszczuplona: archidjakoat biało-
stoki przeszedł do diecezji wileńskiej. Besa-
rabia — do kamienieckiej, Kijów do łucko-ży-
tomierskiej; z gubernji noworuskich, z krajem
kaukaskim i zakaukaskim, utworzono diecezję
chersońską (dziś tyraspolską, ze stolicą w Sara-
towie) — pomimo to archidiecezja mohylewska,
co do przestrzeni, jaką zajmuje (300.000 mil kw.),
drugiej równie sobie nie ma. Wiernych liczy około
800.000, duchowieństwa około 350, kościołów
parańalnych 168, klasztor 1.

Korespondencje.

Sofia 19. kwietnia.
(Nota do Turcji — Rewizja w Salonice. — Sprawa ministra
Belcewa. — Z ministerstwa wojny.)
Dnia 4. kwietnia st. st., sient dyplomatycki
krajstwa w Stambule, Dimitrow, wręczył wielki-

mu wezwaniu notę rządu bułgarskiego, wysta-
waną do Porty z powodu morderstwa, dokona-
nego na Wulkowiczu; w tej notcie rząd bułgarski
wskazuje na dotychczasowe dotrzymanie swoich
zobowiązań międzynarodowych w szczególności zaś
zobowiązań względem Rosji, dotyczących kosztów
okupacyjnych i wydalenia nihilistów, wrzeczono
kryjących się na terytorjum bułgarskiem, podno-
si dotychczasowe utrzymanie porządku i spokoju
w księstwie, i sędzi, że skoro wypełnił swoje
obowiązki względem wszystkich, zasługuje na
zaufanie Porty i na wzięcie przez nią w obronę
praw i interesów Bułgarii; rząd księstwa nie
wąpi, że Porta zażąda wydania intelektualnych
sprawców morderstwa Wulkowicza, mianowicie
Szyzszanowa i Tjufekcziewa, nadto rząd buł-
garski prosi Portę, aby zakazała emigrantom buł-
garskim przebywać w europejskiej Turcji. Pisząc
o wystosowanej do rządu tureckiego notcie *Swoboda*
słusznie podnosi, że śmierć dwóch nalo-
gowych bandytów, jakimi są sprawcy morderstwa
Christu i Merdżan, nie jest w stanie zadośćuczyni-
morderstw Wulkowicza i narodowi bułgarskiemu,
koniecznym jest powstrzymanie w tym
kierunku agentów dyplomacji moskiewskiej przez
należyte ukaranie Szyzszanowa i Tjufekcziewa, —
posłużyć to jako przykład odstraszający dla sług
caratu i przeskodzi innym podobnym wypadkom.

Zainicjowane przez walego w Salonice Zju-
chni-pasę przesładowanie elementu bułgarskie-
go nie ustaje dotychczas; dnia 26. marca st. st.
władze tureckie odbyły wiewięz w gimnazjum buł-
garskiem w Salonice w pensjonacie, istniejącym
przy gimnazjum; prokurator rządowy w towa-
rzystwie tłumacza Maksymowicza rewidował
książki uczniów 6 i 7 klasy, i prócz historii ko-
ścielnej Urbanowa — w Turcji zabronionej —
nie bardziej podejrzanego nie znalazł; w pensjo-
nacie rewizja była o wiele ściślejsza; rewidowa-
no łóżka i pościel wychowalców, szukając listów
i książek treści antyrządowej, lecz nadaremnie.
Dzienniki bułgarskie wzmieniają z wielkiem obu-
rzeniem o tych przesładowaniach, a *Swoboda* do-
maga się interwencji rządu bułgarskiego w tej
sprawie, która dotyczy ludności bułgarskiej w
Macedonji, stanowiącej ogromną większość tej
prowincji. I rzeczywiście rząd bułgarski zamierza
uczynić energiczne przedstawienia w tym kie-
runku u Porty, bo niezadowolone pomiędzy lu-
dnością bułgarską w Macedonji z każdym dniem
wzrasta i ta sprawa może się skończyć wcale
nieprzyjemnie dla państwa wielkiego sultana.

Siedztwo sądowe w sensacyjnej sprawie o
morderstwo min. Belcewa, dokonane w marcu
r. z., jest już ukończone; władzy sądowej udało
się wykryć sprawców morderstwa, na ich czele
stoją dwaj bracia Tjufekcziewy, jeden zmarły w
tutejszym szpitalu, a drugi, wychodząca zamiesz-
czony także w morderstwo Wulkowicza. Na za-
sadzie art. 13. ustawy przeciw bandytizmowi, uchwa-
lonej 1888 r. sprawa ta podlega wyjątkowemu
sądowi wojennemu, którego skład jest już nazna-
czony; ze strony prokuratury wojskowej wezma
udział przy rozprawie dwaj prokuratorowie wojs-
kowi — tutejszy i Ruszczołki; rozprawa sądo-
wa, której ogół oczekuje z ogromnym zaintere-
sowaniem ze względu na osoby obwinione, rozpo-
czynnie się pod koniec t. m. i potrwa najmniej 3
tygodnie; na przewodniczącą sadu wojennego
jest naznaczony podpułkownik Draadarewski,
komendant 5. ej dunajskiej dywizji, który zajmo-
wał podobne stanowisko w pamiętnej sprawie
majora Panicy.

Ministerstwo wojny poczyniło znaczne za-
mówienia u fabryki Kruppa w Essen, przema-
czne przeznaczone dla ufortyfikowanej już granicy
serbsko bułgarskiej; znaczna liczba oficerów
artylerji bułgarskiej udała się do Essen, celem
wyboru i przyjęcia dział; osobna wojskowa komi-
sja znajduje się także w Steier, gdzie sprawuje
nadzór nad karabinami systemu Malichera, za-
mówionymi dla armji bułgarskiej w liczbie 56
tysięcy sztuk.

Jak przeszłych lat, tak i roku bieżącego
ministerstwo wojny wysłała za granicę do wyż-
szych szkół wojskowych znaczna liczba oficerów
dla studjów; w tym miesiącu udaje się 10 ofice-
rów do wyższej szkoły artylerzyckiej w Wie-
dniu, do *ecole de guerre* w Brakseli i do *scuola
di guerra* w Turynie. (K.)

Odrzana komedja prawosławna na Wołyniu.

Prawosławny archierej gubernji, przytykają-
cych do galicyjskiej granicy, ogłosił już odezwę
drukami o tem, co znaczy 900-letni jubileusz
zaprowadzenia pierwszej prawosławnej eparchji
na Wołyniu, który się ma obchodzić 10, 11 i 12
maja starego stylu. W jaki to sposób już minę-
ło 900 lat od tej pierwszej prawosławnej eparchji
na prawdziwie ruskiej ziemi, ale nie moskie-
wskiej, oduwa archiereja dyskretnie milczy
i zreszcie pomija. Za to rozowidzi się archierej
nad bogostawionemi owocami, jakie dla cywili-
zacji zrobiło prawosławie na Wołyniu, a w końcu
wymaga, ażeby wszyscy prawosławni walczyli
przeciw odszczepieństwu, czyli, jak ich nazywa
„fałszywym wyznawcom”. Otóż ci „fałszywi wy-
znawcy”, to są rajszaśbą stroną prawosławia,
bo żadna religja tyle właśnie sekt, które się od-
łączyły od prawosławia, nie posiada, co praw-
sławie. Samych sztyndystów jest set dwadzieścia
milionów w Rosji, a na Wołyniu tych sztyndy-
stów daleko więcej, aniżeli prawosławnych. Prze-
ciw nim to, archierej głosi w 900-letni jubileusz
prawosławia na Wołyniu, krucjate. W odezwie
tej wspomniana jest i „galicyjska Rus” — i ona
według zapewnień archiereja, zjadła dosyć ow-
ców „prawosławnej cywilizacji” i dziś karmi się
jej duchem. Podczas uroczystości tej komedji

prawosławnej jubileuszowej, odbędzie się prze-
jęcie kilku wsi, zamieszkałych przez Czechów, na
prawosławie, którym w ogóle niejaki p. Woły-
niec, korespondent gazety *Now. Wrem.*, oddaje
ogromne pochwały, bo według niego, tylko Cze-
chy okazują szczerą intencję i uczucie prawdziwie
„słowiańskie”, zlania się z prawosławną Rosją —
inne szczepy słowiańskie — dodaje z gorzkim
wyrzutem p. Wołyńiec, nie chcą słyszeć o tem.
Czy to nie jest bezcelność nad bezcelno-
ściami, na którą tylko policjant moskiewski
w rodzaju p. Wołyńca zdobyć się może!..

KRONIKA.

Z życia towarzyskiego. Baronówna Jadwiga
Mohrenheim, najmłodsza córka ambasadora ro-
syjskiego w Paryżu, została zaręczoną z hr. Butur-
linem, członkiem starożytnej rosyjskiej rodziny, od-
dawna zamieszkałej we Florencji. Ślub ma się odbyć
w czerwcu.

Wiadomości z dworu. Arcyksiążę Leopold
Salvator przybył w dniu 21. b. m. do Wiednia.

Nekrologja. Manusia, dziecie Stefana i Pe-
lagji Niemojewskich, zgasła w sobotę dnia 23. b. m.
w 5. wiośnie życia. Z prawdziwym współczuciem
przyjmą tę smutną wiadomość znajomi i przyjaciele pp.
Niemojewskich. Był rodzimem choć to współczucie
przytłoczone w strasznym nieszczęściu. Obrząd pogrzebo-
wy odbędzie się w poniedziałek dnia 25. bm. o godzi-
nie 4. po południu z domu pod l. 6 przy ulicy Podle-
wskiego na omentarz Łyczakowski.

Kalendarz. Poniedziałek (25.): Marka Ewang.
Wechód słońca o godzinie 4. miast 59, zachód o
godzinie 6. minut 56.

Zmiana własności. Dobra Głogów, w powiecie
rzeszowskiem położone, nabył na własność p. Adam
Jędrzejowicz, od hr. Czerninowej, dotychczasowej wła-
ścicielki.

Dar. Cesarz udzielił z prywatnej swej skatufy
gminie Mikulicze, w powiecie śniatyńskim, na bu-
dowę szkoły, zapomogi w kwocie 100 zł.

Deputacja faktów wiedeńskich zgłosiła się w
dniu 21. b. m. u ministra-przydenta hr. Tasfego
z prośbą o zmiany w taryfie jazdy, oraz w regula-
minie jeszcze przed otwarciem wystawy teatralnej.

Fabryka broni w Steyr oddała w dniu 23.
b. m. 800 robotników z powodu braku zamówień.

Słynny opryszek Eazar Oref, który postrachem
napędził całą Serbję, zaskoczony został przez pan-
durów temi dniami wśród swej nocenej wyprawy na
urząd gminny w Leskowaczu. Naturalnie bandyta
bronił się do upadłego, aż wreszcie jeden z pan-
durów celnym strzałem rozciągnął go na ziemi trupem.

Szkola kadetów we Lwowie. *Fremdenblatt*
pisze: Gmina lwowska, wedle już niebawem w ro-
kowania z ministerstwem wojny względem utworze-
nia szkoły kadetów we Lwowie. Reprezentacja miasta
Lwowa odstąpiła od pierwotnego warunku, aby do
tego wojskowego zakładu przyjmowano wyłącznie
kandydatów, z Galicji pochodzących.

Książę August Czartoryski, syn księcia Wła-
dysława z pierwszego małżeństwa z infantką hiszpań-
ską, księżną Amparo, otrzymał święto święcenia ka-
płańskie w Turynie. Wiadomo, że książę August
wstąpił przed paru laty do nowożytnego zgromadzenia
Salezjanów, któremu przewodniczył słynny ze święto-
bliwości Don Bosco. Choroba opóźniła złożenie ślub-
ów i przyjęcie święceń. Powrót do zdrowia dorwoli
spełnić najgorętsze pragnienia duszy, pełnej miłości
Boga. W zgromadzeniu Salezjanów w Turynie jest
obecnie przeszło 40 nowożytnych narodowości pol-
skiej.

O stanie zdrowia księcia Władysława Czartory-
skiego dochodzą również pomyślne wiadomości. Po
ciężkiej chorobie, jaką przeżył tej zimy w Mentonie,
dostojny pacjent powraca do sił i zdrowia.

Święcone weteranów z r. 1863 w Krakowie.
W dniu 19. bm. tj. we wtorek o godzinie 3 popo-
łudniu członkowie Tow. wzajemnej pomocy uczestni-
ków powstania 1863/4 r. zebrałi się w sali towarz.
„Sokoł” w celu podzielenia się święconem jankiem.
Rozrzewnianjący był widok, gdy 160 miejscowych i
11 z okolic przybyłych towarzyszyw broni powstania
1863/4, należących do różnych stanów i zawodów,
otoczyło przygotowane stoły, które poświęcił obecny,
również członek tow. ks. Chromecki Tadeusz, rektor
kon. Pijarów. — Po podniesieniu, serdecznem prze-
mówieniu kapłana, a następnie delegata tow. posta-
do rady państwa Józefa Popowskiego, zaczęli się
zgromadzeni dzielić święconem jankiem, składając
sobie życzenia lepszej przyszłości. — Obok kontusza
i czarny widne były ubogie sńnie wyrobionki. —
Z zaproszonych gości zaszczycili tę uroczystość pp.:
postulim dr. Ferdynand Weigel, dr. August Soko-
łowski, Michał Bałucki, literat., z członków wspiera-
jących tow. dr. Schoen, adwokat, z Tow. lekarzy dr.
Surzycki, z aptekarzy mag. farm. Wiszniewski i go-
spodarz „Sokoła” Karol Sechram. — Wzruszająca po-
stać pomiędzy Sybirakami był starzec, święto przy-
były ze Syberji, Gawroński, adjutant dowódcy od-
działu litewskiego Suzina — który przez 15 lat,
przytyko do tacek, a następnie skazany na posilenie,
przeżył 28 lat na Syberji — prawdziwa ofara
męczennik despotyzmu carskiego, o jakim świat nai-
wet przybliżonego nie ma pojęcia. Po spożyciu świę-
conego przemówił wymownie Ludomir Benedyktowicz,
antysta-malarz. Rzeźiste oklaski podczas mowy i po
jej skończeniu, jak również liczne podziękowania
i uścislenia świadczyły, iż słowa mówiącego trafiły
do głębi serc jego współtowarzyszy. — Przemawiało
jeszcze to prozą, to wierszem, kilku uczestników tej
uroczystości, a treść tych przemówień, po prostu i
serdecznie wygłoszonych, przenosiła obecnych w ubie-
głe lata ostatniej walki za niepodległość. — Praw-
dziwa serdeczność i uroczysty nasz chwili udzieli-
li się nietylko biesiadującym, ale i licznie zebra-
nym na galerji widzom, pomiędzy którymi płeć pi-
kna przeważała.

Dodać winniśmy, iż sala przystrojona była oka-
zale, w sztandary, herby narodowe i kilkadziesiąt
kwiatów kwitnących o różnych barwach, w otoczeniu
zielonych i wionnych drzew świerkowych — przy-
pominających obecnym nasze lasy ojczyste.

Zarząd towarzystwa uważył sobie za obowiązek
pamiętać i o rodzinach ubogich współtowarzyszyw
broni, zasiadających przy stołach — i podzielił się
nawet z tymi, którzy stoją po za obrębem towarzy-
stwa, w ostatniej chwili liczenie się zgłosił.

Sędziwy zbrodniarz. W Rybniku (w Poznań-
skim skazano w tych dniach Jana Heidera za zbro-
dnie kradzieży z włamaniem się na trzy miesiące
więzienia. Charakterystycznym wielce w całej tej spr-
awie jest to, że Heider ma sto lat i dotąd nie był
jeszcze karany.

Zła szkoła. Dzienniki rosyjskie podały nieda-
wno obszernie sprawozdanie z rozprawy, która się
toczyła przed sądem karnym w Lublinie. Oskarżeni
byli gimnazjastami, chłopcami 17- i 18-letniemi,
którzy na wzór bohaterów jednej z powieści Gaboriau'a
założyli stowarzyszenie, czy bandę, mającą
za zadanie uprawiać — że użyjemy technicznego
wrażenia — szantaż, to jest wykradać osobom za-
nożnym kompromitujące tajemnice i sprzedawać je
potem za drogie pieniądze. Przedsięwzięcie to,
nawnie rozpoczęte, zostało oczywiście przy pierwej
próbie, której ofiarą miał paść proboszcz miejscowy,
odrzyte, a nieletni przestępcy zostali ukarani z za-
stosowaniem całej surowości prawa, bez uwzględ-
nienia ich wieku, ani też okoliczności, że właści-
wej szkody nikomu wyrządzić nie mogli. Nie po-
trebujemy dodawać, że sędziami byli sami Moskale,
a na ławie oskarżonych zasiadali sami Polacy.
Jedno z pism petersburskich, opowiadając przebieg
całej sprawy, dodaje do siebie zapytanie: „Z jakie-
go to społeczeństwa wyszli ci młodzieńcy? jakie
było ich otoczenie? jakie wpływy na nich działały?”
Nam się zdaje, że dwóch odpowiedzi chyba tu być
nie może. Szkoła rosyjska to maszyna systemat-
ycznie zabijająca wszelkie etyczne pierwiastki w czło-
wieku. Zniszczenie podwalin moralnych to grunt,
na którym wyrasta najłatwiej zielsko rusyfikacji
i prawosławia — więc pedagogowie rosyjscy, poja-
wszy dobrze zadanie swoje, wydrzeć się starają
dzieciom polskim wszystkim, co traci idealizm i cnota.
Rzecz oczywista, że w takich warunkach musi się
pojawiać raz po raz w kołach młodzieży „szata
szajka” p. Gaboriau'a.

Liczba niemieckich lekarzy w ogóle wynosiła
w roku 1891 20.223, gdy w roku poprzednim do-
chodziła 18.840, zwiększyła się zatem o 1383
jednostek.

Na wystawie muzycznej w Wiedniu mają być
wykonane utwory z oper polskich: Z „Halki” uwer-
tura i polonez, tudzież cały akt czwarty z „Mind-
wego” (Jaroskiego), cały akt pierwszy „Krawiwoy
i Górala”, wyjątki z „Maszpy” (Münchheimera),
„Duch wojewody” (Grossmanna), wreszcie akt czwarty
z „Konrada Wallenroda” (Żeleńskiego) i prolog i akt
trzeci ze „Straszego dworu”.

Salony dla obcych na wystawie teatralnej we
Wiedniu, urządzają: redakcja *Wiener Mode*, dom
Spedycyjny Schenker & Comp. i Laenderbank. Zapow-
iedzi biura wystawy zapewnią, że będą tam dzienniki
i ilustracje z całego świata, a personal będzie udzielał
informacji we wszystkich językach. Będzie tam mo-
żna wypożyczać, czytać, pisać, telefonować bezpłatnie,
zmieniać pieniądze, inkasować czek i listy kredytowe,
kupować bilety kolejowe, dysponować ekspedycje
kufków z hoteli i t. d.

Niezwykły protes. *Gazeta Narodowa* donosi:
Opowiadają, że pniństwo H. wydzierżawili w zachod-
niej Galicji majątek, a kaucej za nich w kwocie
3000 zł. złożył w losach pan B., ojciec pani H.,
który również część tychże dóbr dzierżawił. Po
śmierci p. B. okazało się, że został tenże winien
odnośnemu skarbowi 10.000 zł. tytułem tenty. Pa-
ństwo H. wystawili wówczas weksel na 10.000 zł.,
poręczony jeszcze przez kilka osób, zobowiązując się
rocznie spłacać po 1000 zł. W trakcie tego czasu,
a trwało to około 3 lat, zapytany p. H., czy nie
lepiej byłoby sprzedać losy. Ci jednak sprzeciwiali
się temu, przytaczając okoliczności, że wspomniane
losy, złożone tytułem kaucej, od szeregu lat pozostają
własnością rodziny. Niedawno otrzymują państwo H.
weksel na kwotę 10.000 zł., na pozeat której spłacił
już 3000 zł., z nadmienieniem od zarządu dóbr,
że do weksłu tego nie ma tenże już dalszej żadnej
prensji — równocześnie stoli pokazuje się, że jeden
z losów złożonych jako kaucej wygrał 150.000 zł.
Gdy hr. P., właściciel tychże dóbr, nie chciał zwrócić
wygranej — państwo H. postanowili wzywać przeciw
niemu proces o powiększą kwotę. Sprawę tę ma
powierzoną adwokat dr. R. z Lwowa.

Zajmujący proces. Z Berlina donoszą: Redaktor
Fussangel wniósł przeciwko Bismarkowi skargę o
obrazę honoru, albowiem Bismark oświadczył dnia
31. marca, w odpowiedzi na adres deputacji z Bo-
chum, że Fussangel otrzymywał pieniądze z zagra-
nicj dla zrównoważenia przemysłu niemieckiego. We-
dług dawnych orzeczeń, podlega Bismark jurydyce
sądów wojskowych; ze względu jednak na wysoką
rangę, musi być sąw są osobnym rozkazem cesarskim
delegowany osobny sąd dla tej sprawy. Cesarz Wil-
helm I. odmówił swojego czasu wydania takiego roz-
kazu; obecny rozwój tej sprawy jest przeto intere-
sujący.

Wiadomości literackie i artystyczne.

Koncert Alicji Barbi. W przepiędnej sali
Domu narodnego przedstawia się wczoraj publicz-
ności lwowskiej, europejskiej sławy śpiewaczka. Pu-
bliczność lwowska dość jest w muzyce wybredna,
wczoraj jednak usłyszała, że sława, która poprzedziła
panią Barbi, była w ostatej pełni uzasadniona i za-
służona. Tak pięknego i sympatycznego głosu i takiej
umiejętności w wladaniu nim, nie często się spotyka.
Jeżeli do tego jeszcze dodamy wspaniałą deklamację,
wówczas zrozumieć zachwyt publiczności, która po

